

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la modificarea art.75 din Legea nr.68/2016 cu
privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar
(nr.8 din 19 ianuarie 2022)

În conformitate cu articolul 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, Direcția generală juridică a examinat proiectul menționat prin prisma legislației în vigoare și expune următoarele considerente.

I. ASPECTE DE ORDIN GENERAL.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dna Ana Racu, deputat în Parlament, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prezentul proiect de lege are ca obiect de reglementare modificarea art.75 din Legea nr.68/2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, articolul ce prevede plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare.

3. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice, în corespundere cu prevederile art.72 din Constituție și art.10 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

4. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu art.66 din Constituție.

5. Conform Notei informative, pentru implementarea noilor reglementări vor fi necesare aproximativ 350.000 de lei din bugetul de stat. Devin relevante în acest caz prevederile constituționale ale art.131, iar adoptarea prezentului proiect este condiționată de avizul pozitiv al Guvernului.

II. OBIECȚII ȘI PROPUNERI DE ORDIN JURIDIC. RESPECTAREA PROCEDEELOR DE TEHNICĂ LEGISLASTIVĂ.

Urmare a examinării proiectului de lege sus menționat, Direcția generală juridică recomandă autorului reevaluarea oportunității înaintării prezentului proiect de lege și prezintă argumentele de rigoare în acest sens.

- Proiectul de lege vine să modifice alineatul (5) din articolul art.75 din Legea nr.68/2016, prevederile căruia stabilesc expres "Plata pentru expertizele judiciare în cauzele civile se face anticipat de către partea care a solicitat expertiza, fapt menționat în actul de dispunere a expertizei judiciare." În opinia Direcției generale juridice această modificare este inacceptabilă, or redacția actuală a alineatului (5) reglementează regula generală în cazul achitării expertizelor în cauzele civile. Eliminarea acestei prevederi va crea situații incerte la etapa achitării plății pentru expertizele judiciare efectuate în cauzele civile ce nu țin de stabilirea măsurilor de ocrotire. În această ordine de idei, considerăm imperioasă păstrarea alineatului (5) în varianta existentă.

- Ținem să atenționăm că legislația în vigoare deja reglementează segmentul finanțării cheltuielilor aferente procesului privind măsura de ocrotire, la care de altfel face trimitere și autorul proiectului de lege. Astfel, reiterăm prevederile art.148 din CPC care stabilește [...] *la cererea părții sau a unui alt participant la proces, pentru elucidarea unor aspecte din într-un domeniu, **apărute în proces**, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertizei.* În coroborare cu alineatul (7) al articolului 75 din Legea nr.68/2016 "*Plata cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor judiciare suportate din bugetul de stat se face conform procedurii prevăzute de legislația de procedură.*"

În același context facem trimitere la prevederile Codului de procedură civilă nr.225/2003 care stabilesc "*cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din*

cheltuielile de judecare a pricinii (art.82), [...]cheltuielile de judecare a pricinii fac parte sumele plătite martorilor, interpreților, experților și specialiștilor și cheltuielile de efectuare a expertizei". Iar alin.(1) din art.303 al CPC prevede expres și clar că *"petiționarul este scutit de plata cheltuielilor aferente procesului privind măsura de ocrotire"*. Conform legislației procedurale doar unele expertize judiciare pot fi achitate din contul bugetului de stat, iar cele ce țin de măsura de ocrotire fac parte din aceste expertize.

Referitor la expertizele extrajudiciare, conform art.19 din Legea nr.68/2016, acestea se realizează în afara unui proces judiciar, se efectuează în temeiul unei cereri scrise a persoanei fizice sau juridice privind efectuarea expertizei, iar plata pentru expertiza extrajudiciară se efectuează conform prevederilor art.75 din aceeași lege. Constatăm că procedura de efectuare a expertizelor extrajudiciare gratuit sau din contul bugetului de stat nu este reglementată de legislația existentă, respectiv pentru efectuarea unei expertize extrajudiciare, solicitantul va achita în prealabil costul acesteia.

În coraport cu prevederile art.19 din Legea nr.68/2016, urmează a fi examinată și prevederea art.307 alin.(2) din CPC potrivit căreia *"la cerere se va anexa raportul de expertiză extrajudiciară psihiatrică a persoanei în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire, eliberat cu cel mult 2 luni înainte de data depunerii cereri"*.

Respectiv, la etapa inițială, atunci când procesul civil privind stabilirea măsurii de ocrotire nu este pornit, solicitantul trebuie să anexeze la cererea de pornire a procesului civil raportul de expertiză extrajudiciară psihiatrică a persoanei. În continuarea logică a faptelor, deoarece legislația în vigoare nu prevede careva facilități/scutiri la efectuarea expertizelor extrajudiciare, solicitantul este obligat să achite costul expertizei extrajudiciare, or, în caz contrar, instanța nu va da curs cererii.

În continuarea celor expuse, prezentul proiect de lege în varianta expusă la momentul actual nu soluționează problematica expusă în nota informativă. Pe cale

de consecință, pentru soluționarea prezentei spețe, este necesar ca expertiza psihiatrică să fie efectuată în cadrul procesului civil și să fie ordonată de instanța de judecată. Pentru a fi posibil acest fapt, norma art.307 alin.(2) din CPC urmează a fi abrogată. Prin efectul normei art.303 alin.(1) din CPC, persoana va fi scutită de plata cheltuielilor aferente procesului privind măsura de ocrotire, care include și plata pentru efectuarea expertizei judiciare.

Oportunitatea adoptării prezentului proiect de lege urmează a fi decisă de către Parlament.

**Șeful Direcție
ION CREANGĂ**

Ex.Viorica Stratiev
Tel.022.820.584